

**Ombudsman
of Ukraine**

**სამართლებრივ სახელმწიფო დამცველი
PUBLIC DEFENDER (OMBUDSMAN) OF GEORGIA**

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО

Між

**Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини
(Омбудсманом)**

та

Громадським захисником (Омбудсманом) Грузії

Цей Меморандум про співробітництво (далі — Меморандум) укладено 13 вересня 2021 року у Тбілісі, Грузія, між

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини (Омбудсманом)
Україна, 01008, Київ, вул. Інститутська, 21/8

Належним чином представленим пані Людмилою Денісовою, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини (Омбудсманом)
Тел.: +38 044 253 75 89, електронна адреса: hotline@ombudsman.gov.ua;

та

Громадським захисником (Омбудсманом) Грузії
Грузія, 0102, Тбілісі, Проспект Давіда Агмашенебелі, 80

Належним чином представленим пані Ніно Ломджарія, Громадським захисником (Омбудсманом) Грузії
Тел.: 1481, електронна адреса: info@ombudsman.ge;

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (Омбудсман) та Громадський захисник Грузії (Омбудсман) (далі разом — «Сторони»):

- **КЕРУЮЧИСЬ** загальновизнаними нормами та принципами міжнародного права та національним законодавством Грузії та України, а також Принципами, які стосуються статусу національних установ, що займаються просуванням і захистом прав людини 1993 року (Паризькі принципи),
- **БАЖАЮЧИ** розвивати взаємовигідну співпрацю в рамках їхніх відповідних повноважень, з метою ефективного захисту та заохочення прав людини,
- **ВИХОДЯЧИ З** дружніх відносин між двома націями та їхнього бажання налагодити взаємну співпрацю, з метою обміну оптимальними методами роботи, визначеними відповідними нормами законодавства Грузії та України, і загалом керуючись бажанням просувати принципи рівності та справедливості,
- **РОЗУМІЮЧИ** потребу вдосконалення механізмів захисту прав людини та основних свобод, зміцнення демократичних інститутів і верховенства права у їхніх Державах,

- **БЕРУЧИ ДО УВАГИ** важливість ролі, яку відіграють національні правозахисні інституції у захисті прав людини та основних свобод, не допускаючи їх порушення, заохочуючи ефективне забезпечення верховенства права та сприяючи застосуванню загальноєвропейських міжнародних стандартів у сфері прав людини,
- **ВРАХОВУЮЧИ** глобальний характер захисту прав людини, а також важливість визнання співпраці між національними інституціями з прав людини у посиленні захисту і просування прав людини,
- **ОСКІЛЬКИ** обидві Сторони вважають, що вони можуть досягти кращих результатів і встановити вищі стандарти у сфері захисту прав людини у регіоні за допомогою співпраці, та обидві Сторони бажають вивчити можливості забезпечення ресурсів для сприяння такій співпраці,
- **ОСКІЛЬКИ** Сторони погодилися, що вони мають спільні цілі стосовно запропонованої співпраці, а також спільні цінності у сфері прав людини;
- **ТАКИМ ЧИНОМ**, Сторони досягли таких домовленостей:

1. Мета та сфера застосування Меморандуму

1.1. Мета цього Меморандуму полягає у консолідації зусиль Сторін із заохочення та зміцнення захисту прав людини у рамках їхніх повноважень, як визначено у відповідному законодавстві їхніх Держав і міжнародних інструментах.

1.2. Для досягнення мети цього Меморандуму Сторони погоджуються співпрацювати у спосіб, що відповідає меті цього Меморандуму, тісно взаємодіяти для вивчення можливостей з єдиною метою забезпечення необхідних ресурсів, які нададуть їм можливість досягати цілей цього Меморандуму та сприяти обміну інформацією і досвідом між собою.

2. Сфери співпраці

2.1. Для досягнення мети цього Меморандуму та в рамках їхніх відповідних повноважень Сторони співпрацюватимуть у таких сферах і здійснюватимуть таку діяльність:

2.1.1. Невідкладне взаємне повідомлення про випадки порушення прав людини стосовно громадян України на території Грузії та громадян Грузії на території України, відповідно, за запитом заявника, а також сприяння відновленню порушених прав в рамках відповідних повноважень Сторін.

2.1.2. Сторони повинні, в рамках їхніх відповідних повноважень, надсилати одна одній за запитом заявника та приймати до розгляду заяви громадян України/Грузії, які проживають на території України/Грузії.

2.1.3. Обмін юридичними документами, що регулюють їхню діяльність, аналітичною інформацією та довідковими матеріалами щодо діяльності Сторін у сфері захисту прав людини відповідно до їхнього національного законодавства.

2.1.4. Проводити регулярні консультації/зустрічі, принаймні раз на рік, стосовно дотримання та захисту прав людини у сферах співпраці на рівні голів департаментів. За необхідності Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та Громадський захисник Грузії або їхні представники проводитимуть зустрічі.

2.1.5. Співпраця у сфері запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Національні превентивні механізми (НПМ) України та Грузії повинні систематично або за потреби здійснювати спільні візити до місць затримання та інших установ в Україні та Грузії, у тому числі обмін інформацією щодо громадян однієї Сторони, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі іншої Сторони, відповідно до їхнього національного законодавства.

2.1.6. Інформування стосовно медичного обслуговування та належних умов у місцях позбавлення волі громадян Сторони, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі іншої Сторони.

2.1.7. Обмін досвідом, знаннями та передовими практиками роботи у сфері захисту прав людини та дотримання прав людини у ситуаціях збройних конфліктів, тимчасової окупації та вирішення конфліктів.

2.1.8. Обмін досвідом у сфері захисту прав дітей та сім'ї, у тому числі за допомогою спільних заходів із підвищення обізнаності, спрямованих на збільшення потенціалу персоналу обох інституцій.

2.1.9. Взаємодія та обмін передовими практиками роботи у сфері захисту прав осіб, які постраждали від домашнього насильства, насильства за ознакою статі та торгівлі людьми.

2.1.10. Обмін досвідом у сфері захисту трудових прав працівників, зокрема з питань незадекларованої праці, а також питань безпеки й гігієни праці, виробничого середовища.

2.1.11. Обмін досвідом у сфері дотримання права на інформацію.

2.1.12. Обмін досвідом у сфері захисту прав осіб похилого віку, внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та осіб з інвалідністю, а також у впровадженні ефективної системи підтримки для внутрішньо переміщених

осіб.

2.1.13. Сторони повинні планувати та проводити відповідні навчальні візити за участі персоналу Сторін з метою підвищення їхнього професійного потенціалу.

2.1.14. Сприяння створенню механізму для міжнародного правового регулювання у сфері захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та осіб, причетних до злочинної діяльності, на території країни, в якій їх було виявлено та кваліфіковано як правопорушників.

2.1.15. Здійснення апеляційного контролю за дотриманням процесуальних прав у судах.

2.1.16. Сприяння невідкладному розгляду матеріалів відповідними державними органами правосуддя обох Сторін стосовно передачі громадян Сторін на територію відповідних Держав для відбування їхнього покарання в рамках чинних двосторонніх угод та багатосторонніх інструментів.

2.1.17. Спільна підтримка та співпраця національних правозахисних інституцій з метою здійснення контролю за впровадженням Керівних принципів ООН у сфері бізнесу і прав людини.

2.1.18. Організація конференцій, семінарів, тренінгів та інших спільних заходів, спрямованих на вдосконалення механізмів захисту прав людини на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

2.1.19. Організація спільних семінарів і лекцій для підвищення потенціалу персоналу Сторін.

2.1.20. Обмін публікаціями з правових питань, доповідями стосовно прав людини, а також рішеннями міжнародних заходів стосовно стандартів у сфері дотримання та захисту прав людини, організованих Сторонами.

2.1.21. Допомога у розробленні спільних пропозицій, рекомендацій, у тому числі правової експертизи проєктів законів та інших нормативно-правових актів, програм, планів заходів, а також ратифікації міжнародних документів.

2.1.22. Спільне просування ініціативи зі створення Альянсу Омбудсманів в межах Організації за демократію та економічний розвиток (ГУАМ).

2.2. Співпраця в інших сферах, не перелічених вище, відповідно до національного законодавства Сторін.

3. Організація співпраці

3.1. За необхідності Сторони можуть здійснювати спільну діяльність у рамках Меморандуму на підставі річних планів заходів стосовно конкретних сфер

співпраці, зазначених у Розділі 2 «Сфери співпраці».

3.2. Фінансові витрати, пов'язані з відрядженням представників Сторін, покриває Сторона, що здійснює направлення у відрядження, якщо не узгоджено інше.

3.3. Сторони зобов'язуються створити та підтримувати ефективні канали зв'язку для сприяння одна одній у виконанні своїх зобов'язань в максимальному обсязі та максимально ефективно.

3.4. Сторони призначають контактних осіб, відповідальних за дотримання цього Меморандуму. Контактні особи сприятимуть обміну інформацією, впровадженню спільних програм та аналізуватимуть результати, отримані в рамках Меморандуму.

4. Строк дії Меморандуму

4.1. Цей Меморандум набирає чинності у день його підписання.

4.2. Меморандум укладено на строк три роки, та його дія автоматично продовжується на наступний строк тривалістю три роки, якщо тільки одна зі Сторін не повідомить іншій Стороні в письмовій формі про свій намір припинити його дію не пізніше, ніж за 30 днів до закінчення дії Меморандуму.

4.3. У випадку припинення дії цього Меморандуму, Сторони погоджуються завершити поточну діяльність та припинити співпрацю у спосіб, що гарантує результати, досягнуті на момент припинення. Крім того, Сторони погоджуються мінімізувати наслідки завершення поточної діяльності у разі припинення дії.

4.4. Цей Меморандум припиняється та замінює собою Угоду про співпрацю між Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Громадським захисником Грузії 14 березня 2014 року.

5. Заключні положення

5.1. Зміни до цього Меморандуму можуть пропонувати обидві Сторони, та їх ухвалюють за взаємною згодою в письмовій формі належним чином уповноважені представники Сторін. Плани заходів, а також інструменти, в яких викладено зміни, додаються у вигляді додатків до цього Меморандуму та є його невід'ємною частиною.

5.2. Цей Меморандум не створює жодних фінансових або юридичних зобов'язань для Сторін, які мають зобов'язальну силу. Будь-які спори стосовно тлумачення або введення в дію положень цього Меморандуму вирішуються у

дружній спосіб шляхом проведення консультацій та переговорів між Сторонами.

5.3. Жодне положення у цьому Меморандумі не тлумачиться як таке, що перешкоджає Сторонам здійснювати їхню відповідну діяльність в межах їхніх повноважень, положень і процедур.

6. Контактні особи

6.1. Сторони надали повноваження зазначеним нижче працівникам здійснювати контроль за виконанням цього Меморандуму:

Від Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (Омбудсмана)

Ім'я: Геннадій Латій

Посада: Начальник Управління міжнародного співробітництва

Електронна адреса: international@ombudsman.gov.ua

Від Офісу Громадського захисника (Омбудсмана) Грузії:

Ім'я: Маріам Тавдгірідзе

Посада: Виконуючий обов'язки начальника Відділу міжнародних відносин

Електронна адреса: mtavdgiridze@ombudsman.ge

6.2. Сторони повинні невідкладно повідомляти одна одній у письмовому повідомленні про будь-які зміни їхньої назви, адреси, інших контактних даних та контактних осіб.

Вчинено 13 вересня 2021 року в двох примірниках українською та англійською мовами (по одному для кожної зі Сторін). Усі тексти є однаково автентичними, проте у випадку виникнення розбіжностей, англійська версія матиме переважну силу.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (Омбудсман) Громадський захисник (Омбудсман) Грузії

Людмила ДЕНІСОВА

Ніно ЛОМДЖАРІЯ

**Ombudsman
of Ukraine**

საქართველოს სახალხო დამცველი
PUBLIC DEFENDER (OMBUDSMAN) OF GEORGIA

MEMORANDUM ON COOPERATION

Between

**The Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights
(Ombudsman)**

And

The Public Defender (Ombudsman) of Georgia

This Memorandum on Cooperation (hereinafter referred to as "MoC") is made on 13 September 2021 in Tbilisi, Georgia between:

The Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights (Ombudsman)

21/8, Instytutska Street, 01008 Kyiv, Ukraine

Duly represented by Ms. Liudmyla Denisova, The Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights (Ombudsman)

Phone: +38 044 253 75 89, email: hotline@ombudsman.gov.ua;

And

The Public Defender (Ombudsman) of Georgia

80, David Agmashenebeli Avenue, 0102 Tbilisi, Georgia

Duly represented by Ms. Nino Lomjaria, The Public Defender (Ombudsman) of Georgia

Phone: 1481, email: info@ombudsman.ge;

The Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights (Ombudsman) and the Public Defender of Georgia (Ombudsman) (hereinafter referred to collectively as “the Parties”):

- **GUIDED BY** universally recognized norms and principles of international law and the national legislation of Georgia and Ukraine, as well as by the 1993 Principles relating to the Status of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights (the Paris Principles);
- **WILLING TO** develop mutually beneficial cooperation within the framework of their respective mandates aimed at the effective protection and promotion of human rights;
- **MOTIVATED BY** the friendly relations between the two nations and the desire to establish mutual cooperation, with a view to sharing optimal work practices as defined by the respective legislations of Georgia and Ukraine and generally motivated by the desire to advance principles of equity and justice;
- **BEING AWARE OF** the need to improve mechanisms for the protection of human rights and fundamental freedoms, to strengthen democratic institutions and the rule of law in their countries;

- **BEARING IN MIND** the important role played by National Human Rights Institutions in protecting human rights and fundamental freedoms, preventing their violation, promoting the effective implementation of the rule of law, and promoting universally recognized international human rights standards;
- **TAKING INTO ACCOUNT** the global nature of the protection of human rights, and the importance of the regional cooperation between National Human Rights Institutions in enhancing human rights protection and promotion;
- **WHEREAS**, both Parties believe that they can achieve better results and establish higher standards of human rights protection in the region by working together and both would like to explore opportunities to secure necessary resources to contribute meaningfully to such cooperation;
- **WHEREAS**, the Parties have agreed that they share common goals with respect to the proposed cooperation as well as mutual human rights values;
- **THEREFORE**, the Parties have reached the following understandings:

1. Objective and Scope of the Memorandum

1.1. The objective of the present MoC is to consolidate the efforts of the Parties to promote and strengthen the human rights protection within the framework of their respective mandates, as defined by the respective legislation of their States and international instruments.

1.2. While pursuing the objective of the present MoC, the Parties agree to cooperate in a manner that adheres to the purpose of this MoC, liaise closely to explore the opportunities for the sole objective of accommodating the necessary resources which will enable them to achieve the objectives of this MoC and to facilitate information and experience exchanges between each other.

2. Areas of Cooperation

2.1. In order to achieve the objective of this MoC and in accordance with their respective mandates, the Parties shall cooperate in the following areas and undertake the following activities:

2.1.1. Immediate mutual notification about the cases of human rights violations concerning citizens of Ukraine on the territory of Georgia and citizens of Georgia on the territory of Ukraine, respectively, at the request of the applicant and facilitation in the restoration of the violated rights within respective mandates of the Parties.

- 2.1.2. The Parties shall, within the scope of their respective mandates, send to each other at the request of the applicant and accept for consideration the applications of citizens of Ukraine/Georgia residing on the territory of Georgia/Ukraine.
- 2.1.3. Exchange of legal documents regulating their activities, analytical, information and reference materials on the activities of the Parties in the field of human rights protection in accordance with their national legislations.
- 2.1.4. Conduct regular consultations/meetings, at least once a year, on the observance and protection of human rights in the areas of cooperation at the level of heads of departments. If necessary, the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights and the Public Defender of Georgia or their representatives will hold meetings.
- 2.1.5. Cooperation in the sphere of prevention of torture and inhuman or degrading treatment or punishment. The National Preventive Mechanisms (NPMs) of Ukraine and Georgia shall systematically, or as appropriate, conduct joint visits to places of detention and other institutions in Ukraine and Georgia, including the exchange of information on nationals of one Party serving sentences at liberty deprivation facilities of the other Party, in accordance with their national legislations.
- 2.1.6. Communication on healthcare and appropriate conditions at detention places of citizens of the Party serving sentences at liberty deprivation facilities of the other Party.
- 2.1.7. Exchange of experience, expertise and best practices in the field of human rights protection and respect for human rights in situations of armed conflicts, temporary occupation and resolution of conflicts.
- 2.1.8. Exchange of experience in the field of protection of the rights of children and family, including through joint activities intended to build the capacity of staff of both institutions.
- 2.1.9. Interaction and exchange of best practices in the field of protection of the rights of victims of domestic violence, gender-based violence and trafficking in human beings.
- 2.1.10. Exchange of experience in the field of protection of labor rights of workers, in particular on issues of undeclared work, as well as on issues of labor safety and occupational health, safe working environment.
- 2.1.11. Exchange of experience in the field of observance of the right to information.
- 2.1.12. Exchange of experience in the field of protection of the rights of older persons, internally displaced persons (IDPs), and persons with disabilities and in

implementing an effective support system for internally displaced persons.

2.1.13. The Parties shall plan and conduct relevant study visits with the participation of the staff of the Parties, intended to raising their professional capacity.

2.1.14. Promoting the establishment of a mechanism for the international legal settlement on the protection of victims of trafficking in human beings and those involved in criminal activities on the territory of a country where they were detected and qualified as offenders.

2.1.15. Carrying out the appeal-based monitoring of observance of procedural rights in courts.

2.1.16. Facilitating prompt consideration of materials by the relevant state justice institutions of both Parties regarding the transfer of citizens of the Parties to the territory of respective States for serving their sentences within the framework of bilateral treaties and multilateral instruments in force.

2.1.17. Joint support and cooperation to monitor implementation of the UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

2.1.18. Organization of conferences, workshops, trainings and other joint events intended to improve human rights protection mechanisms at the national, regional and international levels.

2.1.19. Organization of joint workshops and lectures in order to improve the capacities of the staff of the Parties.

2.1.20. Exchange of publications on legal issues, reports on human rights, as well as resolutions of international events on observance and protection of human rights standards, organized by the Parties.

2.1.21. Assistance in the development of joint proposals, recommendations, including legal expertise of draft laws and other regulatory acts, programmes, action plans, as well as ratification of international documents.

2.1.22. Joint promotion of the initiative to establish the Alliance of Ombudspersons within the Organization for Democracy and Economic Development (GUAM).

2.2. Cooperation in other areas not listed above in accordance with the national legislation of the Parties.

3. Organization of cooperation

3.1. When necessary, the Parties may carry out joint activities within the framework of the MoC on the basis of annual action plans on specific areas of cooperation specified in Section 2 "Areas of Cooperation".

3.2. Financial expenses related to the business trip of representatives of the Parties shall be covered by the sending Party, unless otherwise agreed.

3.3. The Parties undertake to establish and maintain effective communication channels to assist each other in fulfilling their commitments as fully and efficiently as possible.

3.4. The Parties designate focal points responsible for coherence within the present MoC. The focal points will contribute to the exchange of information, implementation of the joint programs and analyze the results achieved within the framework of the MoC.

4. Duration of the Memorandum

4.1. The present MoC shall enter into force on the day of its signature.

4.2. The MoC is concluded for a period of three years and shall be automatically extended for a further period of three years, unless one Party notifies the other Party in writing of its intention to terminate it no later than 30 days before the expiration of the MoC.

4.3. In case of termination of this MoC, the Parties agree to finalize the ongoing activities and end the cooperation in a way that guarantees the results achieved at the time of the termination. The Parties also agree to minimize the disruption of ongoing activities in case of termination.

4.4. This MoC terminates and replaces the Agreement on Cooperation between the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights and the Public Defender of Georgia of 14 March 2014.

5. Final provisions

5.1. Amendments to this MoC may be proposed by both Parties and adopted by mutual consent in writing by the duly authorized representatives of the Parties. The action plans, as well as instruments in which the modifications are set out, shall be attached as annexes to this MoC and shall form its internal part.

5.2. This MoC does not create any binding financial or legal obligations for the Parties. Any disputes concerning the interpretation or implementation of the provisions of this MoC shall be settled amicably through consultations and negotiations between the Parties.

5.3. Nothing in this MoC may be interpreted as preventing the Parties from pursuing their respective activities in accordance with their mandates, regulations and procedures.

6. Contact Persons

6.1. The Parties have mandated the following staff members to oversee the implementation of the present MoC:

From Office of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights (Ombudsman):

Name: Hennadii Latii

Position: Head of the International Cooperation Department

Email: international@ombudsman.gov.ua

From Office of Public Defender (Ombudsman) of Georgia:

Name: Mariam Tavdgiridze

Position: Acting Head of International Relations Division

Email: mtavdgiridze@ombudsman.ge

6.2. The Parties shall promptly inform one another by a written notice of any changes in their name, address, other contact details, and the contact persons.

Done on **13 September 2021** in two copies in Ukrainian and English languages (one copy for each Party). All texts are equally authentic, but in case of discrepancies, the English version shall prevail.

**Ukrainian Parliament Commissioner
for Human Rights (Ombudsman)**

Liudmyla DENISOVA

**The Public Defender (Ombudsman) of
Georgia**

Nino LOMJARIA